

Alkotmánybíróság  
részére

Budapest  
Donáti u. 35-45.

1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 11/607-0/2015	
Érkezett: 2015 FEBR 20.	
Példány: 3	Kezelőiroda:
Melléklet: 3x2+2 db	mi

Kérelmek beérkezése

M 17227/2015  
2015 FEBR 10.

3 2 db

vr/g

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] ([REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]) – a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőnk, Dr. Nádas György ([REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a alapján az alábbi

### alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztjük elő:

Kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pont-, valamint az Abtv. 27. §-ában biztosított hatáskörében eljárva állapítsa meg a Kúria **Mfv. III. 10.011/2014/6.** számú jogerős ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság **11. M. 227/2013/6.** számú ítéletére kiterjedő hatállyal, mivel sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, a XII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (5) bekezdését, a XVI. cikk (1) bekezdését, a XIX. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdését.

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adjuk elő:

**1. A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés(ek), bírói döntések megnevezése, a határidő-számításhoz szükséges adatok közlése (a jogerős ítélet kézhezvételének időpontja stb.):**

A Kúria **Mfv. III. 10.011/2014/6.** számú jogerős ítélete, melyet 2014. december 18. napján vettünk kézhez.

**2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:**

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés: Magyarország független, demokratikus jogállam.

Alaptörvény R) cikk (2) bekezdés: az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés: mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdés: Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés: Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdés: Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

Alaptörvény XIX. cikk (2) bekezdés: Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés: mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés: mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

### **3. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, bírói döntés esetén a pertörténet röviden, az ügyben hozott bírói döntések stb.):**

A Kúria előtt az Mfv. III. 10.011/2014. számon folyamatban volt perben, a Kúria a 6. sorszámú ítéletében hatályában fenntartotta a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11. M. 227/2013/6. számú ítéletét.

██████████ foglalkoztatott által előterjesztett táppénz-, illetőleg terhességi-gyermekágyi segély iránti kérelem, valamint ezzel összefüggésben biztosítási jogviszonyának létrejötte és annak időtartama ellenőrzése tárgyában társadalombiztosítási hatósági eljárás indult a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztár Szakigazgatási Szerv előtt.

██████████ és egyesületünk között 2011. október 28. napjától kezdődően határozatlan időtartamú munkaviszony állt fenn, heti 40 órás munkaidőkeretben, gyermekfelügyelő, dajka munkakörben.

Az első fokon eljáró hatóság az IX-K-26695-10-7213/15/2012. számú 2012. december 15. napján kelt határozatában ██████████ biztosított biztosítási jogviszonyát 2011. október 28. napi hatállyal törölte a hatósági nyilvántartásból. A határozat indokolásának rezüméje szerint, a biztosítási jogviszony létrejöttét a munkaszerződés megkötése, a foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos okirati könyvelés szabályszerűsége, valamint a járulékfizetési kötelezettség maradéktalan teljesítése önmagában nem alapozza meg. Az elsőfokú határozat szerint sem a foglalkoztató, sem a biztosított nem tudott hitelt érdemlő bizonyítékkal szolgálni arra vonatkozóan, hogy a munkavállaló a munkaviszonya létrejöttének, egyben keresőképtelensége bekövetkezésének napján ténylegesen kifejtett-e munkatevékenységet. Ezen a ponton szükséges megjegyezni, hogy okiratokkal – például jelenléti ívvel – igazolt volt a munkatevékenység már az elsőfokú közigazgatási eljárásban is.

Egyesületünk elnöke az elsőfokú határozattal szemben fellebbezéssel élt, a fellebbezés folytán eljáró Országos Egészségbiztosítási Pénztár az elsőfokú határozatot helybenhagyta, azzal az indokkal, hogy a biztosítási jogviszony létrejöttét a munkaszerződés nem alapozza meg, mert nem a tényleges és személyes munkavégzés motiválta annak létrehozását, hanem az egészségbiztosítási pénzbeli ellátásokra való jogosultság megszerzése, ezért a másodfokú hatóság szerint ██████████ biztosítási jogviszonya 2011. október 28-án létre sem jött.

A másodfokú határozattal szemben egyesületünk keresetet terjesztett elő a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt kettős jogszabálysértésre hivatkozással. Egyrészt, hogy a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 2. § (5) bekezdése szerint a biztosítás az annak alapjául szolgáló jogviszonnyal egyidejűleg a törvény erejénél fogva létrejön, hiszen biztosítottnak minősül, aki munkaviszonyban áll. Másrészt egyesületünk álláspontja szerint az eljáró közigazgatási szervek hatáskörükön túlterjeszkedve állapították meg azt, hogy indokolatlan volt a munkavállaló foglalkoztatása, figyelemmel arra, hogy a közigazgatási szerv jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel a munkaviszony minősítésére, így e körben semmilyen megállapítást nem tehet és semmilyen jogkövetkeztetést nem vonhat le.

Az eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egyesületünk keresetét – egyetértve az I. fokon eljáró hatóság határozatában foglaltakkal – elutasította. A közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapítása szerint egyesületünk és ██████████ között létrejött munkaszerződés színlelt szerződésnek minősül és a színlelt munkaszerződés nem hozott létre érvényesen társadalombiztosítási jogviszonyt sem, továbbá megismétli az ítélet az I. fokú hatóság határozat fent ismertetett indokolását.

A jogerős ítélet ellen egyesületünk nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, arra hivatkozással, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság hatáskörén túlterjeszkedett, a kereseti kérelemhez kötöttség elvét figyelmen kívül hagyta, mert kereseti kérelem nélkül vizsgálta a munkaviszony tartalmát, amelynek eredményeképp színlelt szerződéssé minősítette egyesületünk és [REDACTED] között létrejött munkaszerződést. Másrészt azzal is eljárési szabályt sértett a közigazgatási és munkaügyi bíróság, hogy olyan közigazgatási határozatokat hagyott helyben, amelyek jogszabály által nem biztosított hatáskörön alapulnak.

A felülvizsgálati eljárásban a Kúria Mfv. III. 10.011/2014/6. számú ítéletével a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11. M. 227/2013/6. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati ítélet indokolása szerint a Kúria következetes gyakorlata szerint a Tbj. 54. § (2) bekezdése alapján a társadalombiztosítási szerv rendelkezhet a biztosítási jogviszony utólagos törléséről, mellőzi a Kúria a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletének a munkaszerződés színleltéssé nyilvánításával összefüggő 1992. évi XXII. törvény rendelkezéseire mint semmisségi okra történő hivatkozását és az 1959. évi IV. törvény 200. § (2) bekezdésébe ütközően állapítja meg egyesületünk és [REDACTED] között létrejött foglalkoztatási jogviszony semmisségét.

Minderre tekintettel az illetékes közigazgatási szerv a jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetése érdekében külön eljárás keretében fog intézkedni, amely egyesületünket – figyelemmel a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 66. §-ban foglaltakra – közvetlenül érinti.

#### **4. Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:**

Egyesületünk tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát sérti mind a közigazgatási szervek eljárása, mind az eljárási bíróságok által lefolytatott eljárás.

A 9/1992. (I. 30.) AB határozat rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság követelménye azonban nem korlátozódik kizárólag a jogalkotás szférájára, nem csupán a normák egyértelműségét követeli meg, hanem azt is, hogy az egyes jogintézmények működése, vagyis a jogalkalmazói magatartás előre kiszámítható legyen.

Az Alkotmánybíróság döntéseiben (a 72/1995. (XII. 15.) AB határozat) felhívta a figyelmet arra, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van. Továbbra is irányadó alkotmánybírói tézis, hogy a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon

szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. A közigazgatás törvényessége akkor valósul meg, ha jogilag szabályozott eljárási keretek között működik, a jogkorlátozásra adott felhatalmazást pedig törvényi szinten pontosan kell meghatározni. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást.

A közigazgatási szervek eljárása azért sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, mert olyan indokok alapján rendelkeztek az eljáró közigazgatási szervek [REDACTED] társadalombiztosítási jogviszonyának törléséről, amilyen indokokra törvényes lehetőségük nincs, figyelemmel a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 54. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a Tbj. 46. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra.

A Kúria azzal, hogy nem helyezte hatályon kívül a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét, illetőleg azzal, hogy meg sem változtatta azt, egyesületünk vonatkozásában megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert figyelmen kívül hagyta az ítélelhozatal során, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság kereseti kérelem hiányában állapította meg a biztosítási jogviszonyt keletkeztető szerződés színleltségét. Azzal is megsértette a Kúria az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletének azon megállapítását, mely szerint egyesületünk és [REDACTED] által kötött munkaszerződés színlelt szerződésnek tekintendő mellőzte és szintén erre vonatkozó kereseti kérelem hiányában megállapította a perrel érintett munkaszerződés semmisségét.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogot – szemben az Alkotmánnyal – expressis verbis tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges. Az Alkotmánybíróság az egyes hatásköreiben eljárva alkotmány-értelmezést végez, akkor is, ha ez nem elvont, mint az Abtv. 38. § (1) bekezdése szerinti hatáskörben, hanem jogszabály vagy bírói döntés vizsgálatához kapcsolódik. Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak. Az előző Alkotmányon alapuló alkotmánybírói döntésekben kifejtett elvi jelentőségű megállapítások értelemszerűen irányadók az Alaptörvény értelmező alkotmánybírói döntésekben is. [22/2012. (V. 11.) AB határozat]

Az Alaptörvény 4. módosítását követően az AB 13/2013. (VI.17.) számú határozata a következőképpen rendezi a korábbi döntések alapulvételének lehetőségét: „A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése.”

Ebben a körben megállapítható, hogy a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény a tisztességes eljárás követelményét explicit módon nem nevesítette, de tartalma megtalálható volt az alapvető jogok és köteleességek között, az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében, ahol az „igazságos tárgyalás” követelménye a tisztességes eljáráshoz való jog kifejeződését is jelentette egyben.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalta össze. Az ABh.-ban rögzített megállapításokat utóbb több határozat [14/2002. (III. 20) AB határozat, ABH 2002, 101, 108., 15/2002. (III.29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118-120., 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] is megerősítette. Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Az AB határozataiban utalt arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. [14/2004. (V.7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 256.; 1/2008. (I. 11.) AB határozat, ABK 2008. január, 4, 10.]

A tisztességes eljáráshoz való jog tehát – az Alkotmány 57. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó Alkotmánybírósági határozatok értelmében – egy olyan gyűjtő fogalom, amely azokat az elvárásokat jeleníti meg, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy az ítéletekhez vezető eljárásokat tisztességesen folytassák le, és azok az alapvető jogok szemszögéből vizsgálva megfelelőnek minősüljenek.

A 39/1997. (VII.1.) AB határozat arra a követelményre is rámutatott, hogy a fair eljárásnak lehetővé kell tennie a jogszerűség érdemi érvényesülését, a hatékony jogvédelem alkalmazását. (ABH 1997. 263, 272.)

A bírói gyakorlat alapján a tisztességes eljáráshoz való jog követelménye olyan jogalkalmazói eljárást foglal magában, amely a jogállam értékrendjének megfelelő, a demokratikus alkotmányfejlődés során kikristályosodott alapelvek és szabályok alapján zajlik. Ez minden eljárásra vonatkozik, amely az állam jogalkalmazói tevékenységével kapcsolatos. A perek tisztességes lefolytatásához és a tisztességes eljáráshoz való jog a polgári eljárásjog

kontextusában azt jelenti, hogy a bírósági eljárás minden mozzanatában meg kell, hogy feleljen a Pp-ben foglalt alapelvi rendelkezéseknek – amilyen például a 3. § (1) bekezdésében rögzített kereseti kérelemhez kötöttség – és biztosítania kell az alapelvek maradéktalan érvényesülését, garantálnia kell azt, hogy a jogviták eldöntésének a rendje tisztességes legyen.

A Kúria által adott jogértelmezés a jogszabályokkal és a jog által szolgálni hivatott céllal olyan mértékben ellentétes, hogy az sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogot.

A Tbj. 54. (1) bekezdéséből kiolvashatóan az ellenőrzést végző közigazgatási szervnek valóban van hatásköre a biztosított minőség vonatkozásában a biztosítási jogviszony törlésére. Az is megállapítható azonban az 54. § (1) bekezdéséből, hogy a biztosított jogviszony törlésére csak 46. § (1) és (2) bekezdése által meghatározott körben van lehetőség. Tehát csak abban az esetben törölhető a biztosított jogviszony, amennyiben az 54. § alapján – hangsúlyozandóan a 46. § (1) és (2) bekezdésére irányulóan – lefolytatott ellenőrzés eredményeként az állapítható meg, hogy a munkáltatónál fellelhető nyilvántartások alapján – azok hiányossága miatt – nem állapítható meg a társadalombiztosítási biztosított minőséget megalapozó jogviszony, jelen esetben a munkaviszony. A folyamatban volt eljárások adataiból azonban kizárólag az állapítható meg tényként – amelyet egyébként rögzít az első és másodfokú közigazgatási határozat és a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítélete is –, hogy a foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos okirati könyvelés szabályszerűen történt, valamint a járulékfizetési kötelezettség is maradéktalanul teljesítésre került. Ezen tények ellenére határoztak az eljáró hatóságok a biztosítási jogviszony törléséről és ezen tények ellenére hagyták helyben az eljáró bírói fórumok a jogerős közigazgatási határozatot.

A Kúria eljárása tehát abban sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében írtakat, hogy a hatáskör hiányában született közigazgatási döntéseket helybenhagyó közigazgatási és munkaügyi bírósági ítéletet nem helyezte hatályon kívül és nem utasította az eljáró elsőfokú közigazgatási hatóságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. Ezzel helyben hagyta azt a contra legem jogértelmezést, amely szerint a biztosítási jogviszony létrejöttét a munkaszerződés megkötése, a nyilvántartások jogszabályszerűsége és a járulékfizetési kötelezettség maradéktalan teljesítése önmagában nem alapozza meg. A Tbj. 7. § (1) bekezdése szerint, a biztosítás az ennek alapját képező jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig áll fenn, a (2) bekezdés szerint a Munka Törvénykönyve szerinti munkaviszony esetén a biztosítás kezdete az a nap, amelyen a munkavállaló ténylegesen munkába lép. Mind az eljáró közigazgatási hatóságok, mind a közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapította, hogy 2011. október 28. napján [REDACTED] munkába lépett és a munkába lépés dokumentációja is mindenben a jogszabályoknak megfelelően történt. Megállapítható tehát, hogy a fenti jogértelmezés az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat sértő módon ellentétes a Tbj. 7. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakkal.

Megállapítható – ahogyan azt az alapvető jogok biztosának AJB-1569/2012. számú ügyben kiadott Jelentése is rögzíti –, hogy sem a perrel érintett időszakban hatályos jogszabályok, sem pedig a társadalombiztosítási szerveknél hatályban lévő Ellenőrzési Szabályzat nem hatalmazza fel a társadalombiztosítás szerveit, hogy utólagosan semmisség nyilvánítsa a felek közös akaratából létre jött munkaviszonyt.

Az egészségbiztosítási szakigazgatási szervek ellenőrzési jogköréről – a fent hivatkozottak szerint – Tbj. 54.§-a rendelkezik. Ez alapján az ellenőrzés csak arra terjedhet ki, hogy a foglalkoztató a biztosított törvényben előírt adatait (neve, személyes adatai, TAJ száma, szolgálati ideje, a foglalkoztató adatai), illetve a biztosítottól levont járulékok alapját és összegét nyilvántartja-e. Az ellenőrzés – a fenti jogszabály alapján – nem terjedhet ki a munkavégzés körülményeinek a vizsgálatára, így például arra, hogy utólagosan megállapítsa, hogy az adott munkáltatónál ténylegesen szükség volt-e az adott munkakörre, vagy milyen mértékű volt a munkavégzés a munkavállaló részéről. A Tbj. 5. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében ahhoz, hogy valaki biztosítottnak minősüljön, kizárólag a munkaviszony fennállása szükséges. A 7. § (1) bekezdés értelmében pedig a biztosítás – amennyiben e törvény eltérően nem rendelkezik – az ennek alapját képező jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig áll fenn. A Tbj. tehát generális szabályként úgy rendelkezik, hogy a biztosítás az alapját képező jogviszony kezdetétől – a vizsgált esetekben a munkaviszony kezdetétől – annak megszűnéséig áll fenn. Ettől való eltérést a jogalkotó csak abban az esetben tesz lehetővé, ha arról maga a Tbj. rendelkezik.

Mindennek fényében a jelen perbeli esetben kizárólag az állapítható meg tényként, hogy egyesületünk és [REDACTED] közötti érvényes munkaszerződés alapján létrejött munkaviszony állt fenn és egyesületünk a szükséges járulékokat is megfizette. Ezen tények ellenére a társadalombiztosítási szervek egyesületünk munkavállalójának biztosítási jogviszonyát törölték, mert álláspontjuk szerint nem valós munkaviszony létesítésére irányult, hanem az a társadalombiztosítási ellátások igénybe vételét célozta.

A fent előadottakból, illetőleg a peres eljárások adataiból megállapítható, hogy az eljáró közigazgatási szervek a biztosítási jogviszony törlésével túllépték hatáskörüket, mert a foglalkoztatási jogviszonyok tartalmi elemeinek vizsgálata a munkaügyi hatóság, illetve a munkaügyi bíróság hatáskörébe tartozik. A munkaügyi ellenőrzésről szóló jogszabály kifejezett felhatalmazása alapján kizárólag a munkaügyi hatóságnak van lehetősége arra, hogy átminősítse a felek között létre jött foglalkoztatási jogviszonyt, hangsúlyozandó, hogy kizárólag a munkaügyi ellenőrzés keretein belül.

Az Alaptörvény XIX. cikkével összefüggésben megállapítható, hogy az Alaptörvény szövege az Alkotmányhoz képest visszalépést tartalmaz, tekintettel arra, hogy csupán állami törekvésként fogalmazza meg azt, hogy mindenkinek biztosítani kell a megélhetéshez szükséges minimum feltételeket. Az Alkotmánybíróság 3217/2014. (IX. 22.) AB határozatából az állapítható meg, hogy az Alaptörvény a szociális biztonsághoz való alkotmányos alanyi jogot nem tartalmaz. Az Alaptörvény XIX. cikkének – e tekintetben releváns – (1) bekezdése szerint: „Magyarország arra



törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.” Az első mondat a „törekszik” kifejezéssel egyértelműen deklarálja, hogy Magyarországon a szociális biztonság garantálása nem alanyi alapjog, hanem csak államcél. Ez mindössze a szociális ellátórendszer fenntartását és működtetését követeli meg az államtól, anélkül, azonban, hogy bármely ellátás konkrét formájára és mértékére vonatkozóan bárki számára Alaptörvényben biztosított jogot keletkeztetne. A második mondat azon kitétele, miszerint az állampolgárok még egyes speciális esetekben (konkrétan anyaság, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibán kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén) is csak „törvényben meghatározott” mértékű támogatásra jogosultak, ezt erősíti meg; vagyis az egyes támogatások konkrét formáját és mértékét a törvényhozó szabadon határozza meg.

Az Alkotmánybíróság fenti értelmezéséből kiindulva szükséges továbblépni, tekintettel arra, hogy jelen esetben egyesületünk munkavállalója a második mondatban meghatározott speciális kategóriába tartozónak minősül, figyelemmel anyaságára. Az állampolgárok második mondatban meghatározott csoportjai vonatkozásában az állam az Alaptörvényben meghatározott kötelezettségének eleget tesz a szociális ellátórendszer fenntartásával és működtetésével, azonban jelen esetben az egyesület munkavállalójának – figyelemmel a fennálló munkaviszonyra és arra a Tbj. által megkövetelt többletfeltételre, hogy munkába is lépett – már alanyi jogosultsága van a törvényben meghatározott mértékű ellátás igénybevételére. Ebből következően a Kúria határozata sérti egyesületünk munkavállalójának az Alaptörvény XIX. cikkében deklarált szociális biztonsághoz való jogát, ezért a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmének mérlegelésén túlmenően jelen alkotmányjogi panasz elbírálása során az Alaptörvény XIX. cikkében foglaltak sem hagyhatók figyelmen kívül.

Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához. A (2) szerint Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.

Az Alaptörvény tehát mindenki számára biztosítja a munka és foglalkozás szabad megválasztásának a jogát függetlenül attól, hogy éppen milyen biológiai élethelyzetben van, jelesül, hogy veszélyeztetett terhes-e. Ebből következően nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely alapján – a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével ellentétben – megállapítható lenne az, hogy a veszélyeztetett terhességi állapot fenn álltára tekintettel a munkaviszonyt létrehozó felek akarata reálisan nem irányulhat munkaviszony létrehozására. Ez az értelmezés sérti mind a munkához való jogot, mind a „gyermekvállaláshoz” való jogot. Az értelmezés szerint ugyanis az a leendő anya, aki veszélyeztetett terhesnek minősül nem állhat munkaviszonyban, illetve ilyen állapotában nem hozhat létre munkaviszonyt. Egyesületünk álláspontja szerint kizárólag annak okán, hogy az érintett a veszélyeztetett terhessége időtartama alatt létesített új munkaviszonyt a társadalombiztosítási szervek nem vizsgálhatják és nem is minősíthetik a felek közös akaratából megkötött munkaszerződést. A munkaviszony fennállása, önmagában olyan objektív feltétel, amelyből következően áll fenn a biztosítási jogviszony is. Ezen objektív

feltétel mellett a közigazgatási szerv még mérlegelési jogkörében eljárva sem hozhat olyan határozatot, amelyben az ellátásra való jogosultság feltételeinek utólagos vizsgálatkor szubjektív módon, a törvényben meghatározott feltételeken felül, további többlet feltételeket támaszt, ezért a közigazgatási határozatok felülvizsgálata során az eljáró bíróságoknak mindezek fényében kellett volna eljárásaikat lefolytatniuk.

Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt a gyermekek védelméhez és gondoskodáshoz való joga kapcsán az Alkotmánybíróság a 14/2014 (V.13.) ABh. 3.3. pontjában rámutat, hogy az Alaptörvény ezen rendelkezését az L) cikk (1) és (2) bekezdései, illetve a XV. cikk (5) bekezdése kontextusában lehetséges értelmezni. Az L) cikk (1) bekezdése a családot, mint a nemzet fennmaradásának alapját részesíti alkotmányos védelemben, és a családi kapcsolat alapjaként külön nevesíti a szülő-gyermek viszonyt. A (2) bekezdés pedig a gyermekvállalás támogatását államcélként fogalmazza meg, amelyet a jelenlegi demográfiai állapot külön is indokol. A XV. cikk (5) bekezdése szintén államcélként, és a tényleges esélyegyenlőség elérése érdekében megteendő pozitív diszkriminációként mondja ki, hogy: „Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.” E rendelkezések együttes értelmezéséből kitűnik, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjog, a gyermekek védelméhez és gondoskodáshoz való joga speciális szerkezetű és többpólusú: jogosultja a gyermek, míg kötelezettje elsődlegesen a család (a szülők), másodlagosan pedig – kiegészítő, illetve bizonyos esetekben pótló jelleggel – az állam. Az L) cikk (2) bekezdése és a XV. cikk (5) bekezdése alapján az államnak – ebben a szerepkörében – a gyermekek védelméhez és gondoskodáshoz való jogát aktív, tevőleges, támogató (nem pusztán passzív) magatartással kell érvényre juttatnia. Az állam XVI. cikk (1) bekezdéséből fakadó kötelezettsége elsősorban a családokon keresztül a gyermekek támogatása, a fejlődésükre károsan ható kockázatvállalásoktól való megóvása.

A Kúria helyesen állapította meg ítéletében, hogy az eljárás tárgya nem az, hogy jár-e [redacted] részére terhességi gyermekágyi segély vagy gyermekgondozási díj, hanem az, hogy egyesületünk és [redacted] által kötött munkaszerződés biztosítási jogviszonyt keletkeztetett-e vagy sem. Az ítélet Alaptörvénnyel való összeegyeztethetősége szempontjából azonban álláspontunk szerint nem hagyható figyelmen kívül az ítélet joghatása, amely egyesületünkön kívül [redacted] mint anyát és [redacted] nevű gyermekét is érinti, hiszen a Kúria határozata következtében [redacted] r [redacted] a jogszabályban meghatározott – az ellátások igénybe vételéhez szükséges – biztosított idővel nem rendelkezik, tekintettel arra, hogy nem minősül biztosítottnak. Ebből következően az ítélelhozatal során a Kúriának figyelemmel kellett volna lennie az Alaptörvény XV. cikk (5) és XVI. cikk (1) bekezdésében foglaltakra. Minderre tekintettel megállapítható, hogy a közigazgatási szervek határozatai és az eljáró bíróságok ítéletei azzal, hogy egyesületünk és [redacted] r [redacted] között létre jött munkaviszonyt utólagosan semmissé nyilvánították, megsértették a jogállamiságból fakadó jogbiztonsághoz való jogot, valamint az anya és az újszülött gyermek vonatkozásában a szociális biztonsághoz való jogot.

**5. Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva:**

Tekintettel arra, hogy a jogsértést felülvizsgálati eljárás keretében a Kúria követte el, további jogorvoslati lehetőség nem biztosított.

**6. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben:**

Nyilatkozunk, hogy perújítás kezdeményezésére nem került sor.

Kelt: Debrecen, 2015. február 06.

Tisztelettel:

[Redacted signature]

képv:

D. NÁDAS GYÖRGY  
ügyvéd  
[Redacted signature]

Melléletek:

1. Ügyvédi meghatalmazás
2. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról

